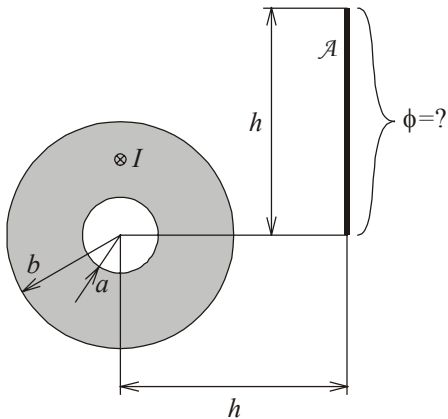
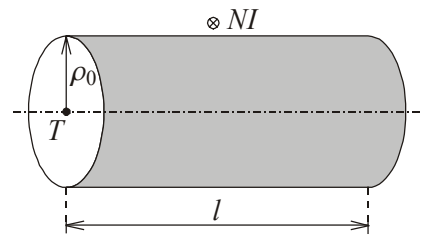

OSNOVE ELEKTROTEHNIKE II (VSŠ)

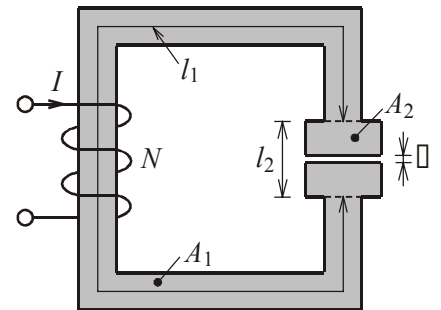
1. kolokvij, 7. april 2008

1. Tuljava polmera $\rho_0 = 1$ cm in dolžine $l = 4$ cm ima $N = 1000$ obojev. Določite gostoto magnetnega pretoka B v točki T , če je tok v tuljavi $I = 2$ A.

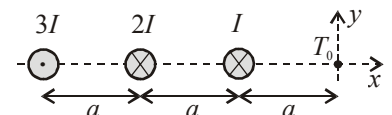
2. Ravna bakrena cev ($a = 1$ cm, $b = 2$ cm) vodi tok $I = 100$ A. Določite magnetni pretok skozi njej vzporeden trak $\mathcal{A}$ višine $h = 5$ cm in dolžine $l = 150$ m!

3. Na jedru iz linearnega magnetika relativne permeabilnosti $\mu_r = 100$ je navitje z $N = 1500$ ovoji. Preseka ožjega in širšega dela jedra sta si v razmerju $A_1 : A_2 = 1 : 2$, njuni srednji dolžini magnetnih poti pa sta $l_1 = 20$ cm in $l_2 = 2$ cm. Kolikšna je gostota magnetnega pretoka B_1 v ožjem delu jedra, če je tok skozi navitje $I = 2$ A? Stresanje polja ob reži širine $\delta = 1$ mm zanemarimo.

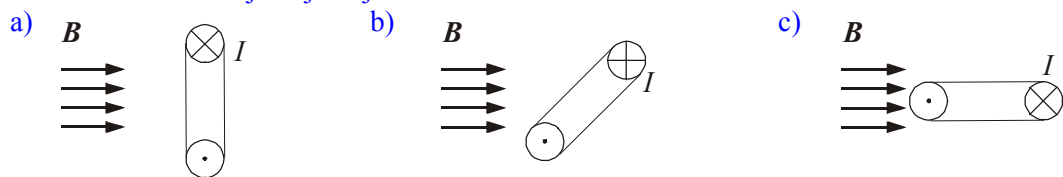

4. Kateri zapis pravilno opiše vektor gostote magnetnega pretoka v točki T_0 ?

- a) $(B_x, 0, 0)$ b) $(0, B_y, 0)$ c) $(0, 0, B_z)$ d) $(0, 0, 0)$

5. Tokovna zanka se nahaja v homogenem magnetnem polju. V kateri legi je absolutna vrednost navora nanjo najmanjša?

6. Magnetni pretoki skozi pet stranskih ploskev kocke v njeno notranjost so sledeči: 1 mWb, 2,5 mWb, -2 mWb, 4 mWb in -1 mWb. Določite pretok v notranjost kocke skozi šesto stransko ploskev.

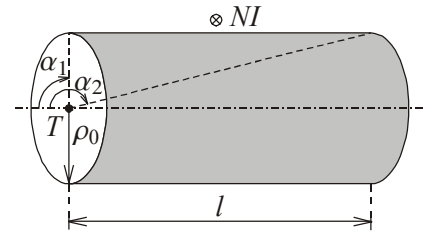
- a) -2 mWb   b) -1 mWb   c) -4,5 mWb   d) -9 mWb

7. Vodnika dvovoda se odbijata z magnetno silo $0,1 \mu\text{N}$ na meter dolžine. Kolikokrat moramo povečati tok v dvovodu, da bo sila na meter dolžine dvovoda 10^6 -krat večja?

- a) 10-krat   b) 10^2 -krat   c) 10^3 -krat   d) 10^4 -krat

OSNOVE ELEKTROTEHNIKE II (VSŠ)

1. kolokvij, 7. april 2008, rešitve

1. Za izračun gostote magnetnega pretoka v točki T uporabimo formulo:

$$B(T) = \frac{\mu_0 NI}{2l} (\cos \alpha_1 - \cos \alpha_2).$$

Za točko T sta kota $\alpha_1 = \pi/2$ in $\alpha_2 = \pi/2 + \arctan l/\rho_0 = \pi/2 + \arctan 4$.

Po vstavitvi številskih vrednosti v zgornjo formulo sledi:

$$B(T) = \frac{4\pi \cdot 10^{-7} \cdot 1000 \cdot 2}{2 \cdot 0,04} (\cos \pi/2 - \cos(\pi/2 + \arctan 4)) \quad T \doteq \underline{\underline{30,5 \text{ mT}}}.$$

2. Magnetno polje toka ravnega cevastega vodnika je v zunanosti takšno, kot bi ga povzročal enak tok skozi os vodnika. Magnetni pretok skozi pravokotno ploskev $\mathcal{A}$ je:

$$\phi = \frac{\mu_0 I l}{2\pi} \ln \frac{\sqrt{2}h}{h} = \frac{4\pi \cdot 10^{-7} \cdot 100 \cdot 150}{2\pi} \cdot \ln \sqrt{2} \text{ Wb} \doteq \underline{\underline{1,04 \text{ mWb}}}.$$

3. Po Amperovem zakonu je magnetna napetost navitja enaka vsoti padcev napetosti v ožjem in širšem delu jedra ter v reži: $NI = H_1 l_1 + H_2 (l_2 - \delta) + H_0 \delta$. Magnetni pretok se vzdolž jedra ohranja in je v vsakem delu enak produktu gostote pretoka in površine preseka: $\phi = B_1 A_1 = B_2 A_2 = B_0 A_2 \Rightarrow B_2 = B_0, \quad B_0 = B_1 \frac{A_1}{A_2} = \frac{B_1}{2}$. Jakosti polja v

posameznih delih jedra izrazimo z gostotami pretoka: $H_1 = \frac{B_1}{\mu_r \mu_0}$,

$H_2 = \frac{B_2}{\mu_r \mu_0} = \frac{B_1}{2\mu_r \mu_0}$ in $H_0 = \frac{B_0}{2\mu_0}$. Tako izražene jakosti vstavimo v napetostno enačbo in iz nje izrazimo gostoto B_1 v ožjem delu jedra:

$$NI = \frac{B_1}{\mu_r \mu_0} l_1 + \frac{B_1}{2\mu_r \mu_0} (l_2 - \delta) + \frac{B_1}{2\mu_0} \delta \Rightarrow (2l_1 + (l_2 - \delta) + \mu_r \delta) B_1 = 2\mu_r \mu_0 NI \Rightarrow$$

$$B_1 = \frac{2\mu_r \mu_0 NI}{2l_1 + (l_2 - \delta) + \mu_r \delta} = \frac{2 \cdot 100 \cdot 4\pi \cdot 10^{-7} \cdot 1500 \cdot 2}{2 \cdot 0,2 + (0,02 - 0,001) + 100 \cdot 0,001} \text{ T} \doteq \underline{\underline{1,45 \text{ T}}}.$$

4. b) Prispevki vseh vodnikov h gostoti pretoka so vzporedni osi y , zato je taka tudi njihova vsota.
5. a) Absolutna vrednost navora na planarno tokovno zanko v homogenem magnetnem polju je sorazmerna sinusu kota med normalo na opno zanke in smerjo polja. Najmanjšo vrednost med temi, ki so na izbiro, ima pri kotu 180° .
6. c) Magnetni pretok skozi zaprto ploskev je enak nič, do katere nam manjka $-4,5 \text{ mWb}$.
7. c) Sila na vodnik je sorazmerna produktu obeh tokov.